אישים באגרות הראי"ה

הרב יהודה לייב הוטנר

דיין בוורשה, מחותנו של הרב קוק: בתו חוה לאה נישאה לבנו הרצי"ה · שנות חייו אינן ידועות לנו

3 אגרות

דברי הרב קוק ודברי הרב שלמה אבינר, ונוסח האגרות המלא

igrot.shlomo-aviner.net

בקצרה

הרב יהודה לייב הוטנר היה דיין בוורשה, ובנו של הרב יוסף זונדל הוטנר מאיישישוק. בתו, חוה לאה (ראו בפרשת שידוכו של הרצי"ה), נישאה בכ"ו בשבט תרפ"ב (1922) בוורשה לבנו של הרב קוק, הרצי"ה.

הרב קוק על הרב הוטנר

בשנת תרפ"א (1921) הרב קוק כותב לבנו הרצי"ה על השידוכים שהוצעו לו, ובהם שידוך "מווארשא עם הרב הוטנר" (כרך ד', אגרת אקט). לקראת החתונה הרב קוק מברך את המחותנים (כרך ד', אגרת אקלא), וכשהחתונה נערכת הרב קוק שולח מירושלים ברכה למחותנים, הרב הוטנר והרב יהודה סגל (כרך ד', אגרת אקלג).

האגרות

כרך ד', אגרת אקט: אל בנו הרצי"ה: על השידוכים שהוצעו לו, ובהם שידוך מוורשה עם הרב הוטנר.

"דהיינו מקאליש או מווארשא עם הרב הוטנר"

כרך ד', אגרת אקלא: אל בנו הרצי"ה, משודכתו ומחותניו: ברכה למחותנים לקראת החתונה.

"וכמו כן לכ' מחו' הרב הגאון מוהרי"ל הוטנר שליט"א, חן חן לכם מחו' היקרים וברכת מז"ט לכם"

כרך ד', אגרת אקלג: אל המחותנים: ברכה לחתונת בנו הרצי"ה עם חוה לאה, ותקווה שהזוג כבר בדרכו לארץ.

"לשמחת כלולת בנינו היקרים, צב"י וחוה לאה שליט"א"

ראו גם

חתנו, הרצי"ה. (לדף)

נוסח האגרות – עם ביאור

3 האגרות שבהן נזכר הרב הוטנר, לפי סדר הכרכים, כל אחת עם התמצית שלה. הביאור משולב בתוך נוסח האגרות: בסוגריים מרובעים, באות קטנה ועל רקע תכלת. הוא אינו חלק מלשון האגרת

אגרות הראי"ה – כרך ד' – אגרת אקט

תמצית האגרת

תאריך ומקום: ח' סיון תרפ"א **נמען:** בנו, הרב צבי יהודה

גלויה מוורשה הייתה 'כזריחת שמש' אחרי חודשים בלי ידיעה. 'הלב הציבורי מלא אומץ פנימי'. הגיע קונטרס הלכה מצבי יהודה רבינוביץ תאומים. בעניין השידוך: אם יכול לגמור אחת מארבע ההצעות (קאליש, וורשה עם הרב הוטנר, לונדון, ריגא) - שיגמור, והבחירה בידו; ואם לא - שלא יתעכב כלל בחוץ לארץ. 'היסוד על הכל בעדך הוא... לגמור ענין פרטי נכבד'.

עיקרי הדברים

- הגלויה מוורשה.
- אומץ ציבורי.
- ארבע הצעות - הבחירה בידו.
- לא להתעכב.

נוסח האגרת עם ביאור

ב"ה[1]. ח' סיון תרפ"א[2]

בני יקירי שליט"א[3] אחרי החכוי הארוך אשר השביע אותנו באחורו מכאובי נפש מרובים ממניעת מכתבך, [הרצי"ה שהה אז בשליחות בפולין ובאירופה] מאז בא לידינו הכרטיס ששלחת מהרכבת, הכתובה ביי"ב ניסן. סו"ס[4] ב"ה שאורו עינינו בכרטיסך מווארשא אשר היתה לנו כזריחת שמש ישועה ומרפא ב"ה, אך אמנם לולא עמק צערינו על עיכוב הידיעה ממך, לא היתה ידיעה הקצרה הזאת, אחרי כ"כ[5] זמן, מספיקה כלל לישב את דעתנו, אך בהיותינו כ"כ מדוכאים מעיכוב המכתב ממך, היתה לנו הגלויה הקטנה שלך לאוצר ישועה תלי"ת[6]. והנה כל אשר עבר על עם ד' באי"י[7], בימים האחרונים [פרעות תרפ"א ביפו ובמושבות] הלא תדע מהעתונים, אמנם תקותינו חזקה כי לא יטש ד' את עמו, ויראינו אורות מני אופל. וזהרורי ישועה מתוך המחשכים.

ובכלל הלב הצבורי מלא ג"כ[8] אומץ פנימי, והופעה אדירה של עז קודש מוכרחת באיזה פנים להגלות, באיזה צורה ובאיזה תוכן, זהו דבר שצריכים אנו להאזר חיל מאוזר ישראל בגבורה, [על פי תהלים יח, מ, ומברכות השחר] לכוין את הלבבות ולהפנות את הרעיונות, להמבוקש היותר יסודי בע"ה[9]. ב"ה על החוה"ש[10] אשר עמנו ועם כל יקירינו באה"ק[11]. גם ידיעות קלושות באות מבני משפחתינו שי'[12] מהגולה, דרישות שלו'[13] עתיקות, בתקוה לטובה ולברכה, ומראגלי [מרגולי, עיירת הולדתו של הרב קוק בלטביה] נתקבל מכתב משלומם. ומכתב וקונטרס יפה מאד בהלכה מאלתר שליט"א, הוא צבי'[14] רבינוביץ תאומים בן הרב שליט"א, ועדיין לא מצאה ידי לרשום מפני הטרדא. ואתה יקירי כתוב נא. וגם החלט דבר ברור בע"ה ע"ד[15] ענייך הפרטים. אצלינו הוסכם בעה"י[16], שאם תוכל לגמור בקרוב איזה ענין נכבד מהמדוברים, [הצעות שידוך שעמדו על הפרק] דהיינו מקאליש או מווארשא עם הרב הוטנר, מלונדון או מריגא, אלה ארבעה ענינים אשר אנו יודעים. מובן בשיקול הדעת צריך לקרב את היותר הגון מכל

הצדדים, והבחירה העצמית, הלא רק בך ובנטיית לבבך היא תלויה בעה"י. איך שיהי'[17] אם תוכל לגמור יתן ד' להצלחה ולברכה, תגמור בכ"ט[18]. ונדבר אח"כ[19] ע"ד שובך בקרוב באיזה אופן ובאיזה זמן.

אבל אם ח"ו[20] אין לבך הולך אחר אחד מאלו, או איזה עכוב אחר מה שיהי', אז הננו מבקשים ודורשים ממך בני יקירי שלא תתעכב כלל וכלל בחו"ל[21], ותמהר בעה"י את באך הנה ודי יצליחך, ונקוה כי כל אשר עשית עד כה בעבודתינו הכללית תהי'[22] לנו לחומר לעבד בעה"י[23] תכנית עבודה מסודרת, לשם הענינים הנעלים והכוללים הקשורים כ"כ בלבבינו, בעבודת ד' ועמו, ברוממות דגל הקודש של תחייתנו הלאומית, בנשמת נשמתה מירושלים עה"ק[24] ת"ו[25] ברוחה ועז הדרת קדשה. איני חפץ כעת במכתבי זה לדבר הרבה ע"ד ענינים כלליים, שלא לסבך אותך יותר מדאי בעבודות הכלל, בשעה שלפי דעתינו היסוד על הכל בעדך הוא בראש וראשונה לגמור בע"ה. ענין פרטי נכבד. ודי יצליח.

הנה קבלתי את המכתב מהרב הוטנר נ"י[26] והפתעתי למצא בהיסח הדעת את שורותיך. הודיעני נא בפרטיות, מכל וכל, והי'[27] חזק ואמיץ [ו..ש] חיל למעשה ולפועל, בהחלטת המצב הפרטי שלך, בתכלית בנין בית בעה"י. והודיענו במוקדם. ואם יש צורך בידיעה טלגרפית לא תחשך ממני. ודי יעזרנו ע"ד כבוד שמו וישועתו. הנני כעת מקצר ועולה, וחותם בצפיה לרחמי שמים, כי מאור ישראל וקדושו עדי עד, אור חדש יגיה, ונכשלים יאזרו חיל, ובאור תורה ונר מצוה יגיה אור חדות עולם על כל נאות יעקב וישראל יעשה חיל, וממכון הקודש המקדש וההראל, קול ששון ושמחה ישמע בכל מרחבי תבל, והי' זה שלו' כנה"י[28] ונפש אביך מצפה אשרך ושכלולך בכל טוב סלה, למען ד' ועמו, ולמען נחלתו וכבוד שמו הגדול.

חותם בברכה מהר הקודש מירושלים

אברהם יצחק ה"ק

---

1. ב"ה - ברוך השם
2. תרפ"א - השנה תרפ"א (1920/1921)
3. שליט"א - שיחיה לאורך ימים טובים אמן
4. סו"ס - סוף סוף
5. כ"כ - כל כך
6. תלי"ת - תודה לא-ל יתברך
7. בא"י - בארץ ישראל
8. ג"כ - גם כן
9. בע"ה - בעזרת השם
10. החוה"ש - החיים והשלום
11. באה"ק - בארץ הקודש
12. שי' - שיחיה
13. שלו' - שלום
14. צב"י - צבי יהודה (בנו של הרב קוק)
15. ע"ד - על דבר
16. בעה"י - בעזרת השם יתברך

17. שיהי׳ - שיהיה
18. בכ״ט - בכל טוב
19. אח״כ - אחר כך
20. ח״ו - חס ושלום
21. בחו״ל - בחוץ לארץ
22. תהי׳ - תהיה
23. בעה״י - בעזרת השם יתברך
24. עה״ק - עיר הקודש
25. ת״ו - תבנה ותכונן
26. נ״י - נרו יאיר
27. והי׳ - והיה
28. כנה״י - כנפשו היקרה

אגרות הראי"ה – כרך ד' – אגרת אקלא

תמצית האגרת

תאריך ומקום: כ"ב שבט תרפ"ב **נמען:** בנו הרצי"ה, משודכתו ומחותניו

שמחה על קביעת החתונה לכ"ו בשבט. בבית הכנסת שבביתם ברכו אותם בשבת. הממשלה הבטיחה לכתוב לקונסול שלא יהיה עיכוב בתעודות. תודה למחותנים, הרב י"ס (סגל) והרב י"ל הוטנר. לרשיון לר"ד מילשטיין קשה כרגע, בגלל ערך המרק הנמוך. בסוף ברכה מאביו, ר' שלמה זלמן.

עיקרי הדברים

- קביעת החתונה.
- תעודות.
- תודה למחותנים.
- ברכת הסבא.

נוסח האגרת עם ביאור

ב"ה[1] כ"ב לחדש שבט תרפ"ב

בני מחמדי ובחירתך המלכ"ה[2] [הרצי"ה וארוסתו, חוה לאה הוטנר, לקראת חתונתם באירופה ועלייתם לארץ] בעה"י[3] שיחיו לאוי"ט[4] ומחותנינו הרבנים הגאונים וכל משפחותיהם היקרות שליט"א[5] בכלל ובפרט, שלו'[6] וברכה ומז"ט[7],

לאוי"ט בכל טוב מה אומר לכם מחמדי על גילת לבבנו בחסדי השי"ת[8] בקבלנו את הט"ג[9] ע"ד[10] קביעות יום כלולתכם למז"ט[11] והצלחה ליום כ"ו ח"ז[12] הבעל"ט[13]. יתן ד' ויהי'[14] יום גדול גדול ממש ממולא בשפעת ברכות עד בלי די. ואנחנו פה ביום ש"ק[15] העבר, כל קבוצנו פה בביה"כ[16] שלנו בביתינו ברכנוכם יקירנו כולכם, וזכרנו את שם יקרכם על ברכת ד' בכוס של ברכה לסימן טוב ומז"ט. יואל ד' וברכות אוהבים טהורי לב יתקיימו בכם עדי עד ונזכה לראות בשמחתכם והצלחתכם בכ"ט[17]. והנה כבר הודענוכם שאי אפשר הי'[18] שהממשלה תודיע מפה בט"ג[19], אבל הבטיחה שכתבה מיד מכתב להקונסול אצלכם שלא יהי'[20] שום עיכוב בעניני התעודות שלכם. ונקוה בעה"י שלא יהי' לכם כל מעצור, ותהי'[21] נסיעתכם לשלו'[22] ולברכה, ונזכה לקבל את פניכם המאירות בשמחת לבב בכל עז וחדוה. לכתב כעת את הגות לבבי על מהלך עבודתנו בקודש אין הזמן מוכשר, נקוה שכשתבאו למז"ט, נסדר אופנים איך לעבוד ולדבר באזני אחינו תמימי דעים וטהורי לב החפצים באור ד' ובטהרת בנין ארץ צבי, וצמיחת קרן ישועה, לגוי קו קו ומבוסה, [ישעיהו יח, ב] אסיר התקוה [על פי זכריה ט, יב] וחסין הישע. את הדברים אשר הם חיים וקיימים עדי עד ביסוד מהלכי החיים אשר לעבודת התחיה הנאמנה בעומק יסודה.

תודתי וברכתי ממקור לב נאמן נתונה לכי'[23] מחו' הגאון הישיש מוהרי"ס[24] שליט"א על דבריו הנחמדים בד"ש[25] אלינו. וכמו כן לכי' מחו' הרב הגאון מוהרי"ל[26] הוטנר [הרב יהודה ליב הוטנר, אבי הכלה] שליט"א, חן חן לכם מחו' היקרים וברכת מז"ט[27] לכם ולכל משפחתכם הכבודה, ליום שמחת צאצאינו

היקרים והאהובים, יתן השי"ת וכולנו יחד נקבל מהם רב נחת וברכה לראותם מאושרים בחיים ומלאים כל טוב ברכת ד' ברוחניות וחומריות. ויעלו מעלה מעלה במעלות הקודש כחפץ לבב כולנו. ע"ד ידידינו ר"ד מילשטיין, לע"ע[28] קשה להשיג רשיון בעד אנשים שאין מה לבאר להממשלה את יסוד פרנסתם, ע"פ[29] ערך הכספים, שאע"פ[30] שעלה קצת, בכ"ז[31] עדיין הוא רחוק מערך הגון, וסכום של מאות אלפים מרקים עד עכשיו כלא הם נחשבים. [המרק הגרמני איבד אז את רוב ערכו באינפלציה שאחרי מלחמת העולם] בכ"ז חושב אני אי"ה[32] לעשות בזה כפי האפשרות, ואולי יותר טוב שיחכה עוד קצת עד שיתן ד' ותעלה הואלוטה לאיזה מדריגה הגונה. [שער המטבע] חוזר אני לראשית דברי מחמדי, לברככם בכל כחי, בכל כונתי, יתן ד' צור ישראל עזרו ומגינו לכם ברכות עדי עד, בריות גופא ונהורא מעליא, ודור ישרים יבורך בכל אור ויפעת עולמים, חזק ואמץ בני מחמדי ואוזר ישראל בגבורה ועוטרו בתפארה, יפארך ויחזקך ויאמצך.

ונזכה לחזות בנועם פניכם מאושרים וצלחים בעלותכם לשלו' אל הקודש בחסדי צור ישענו ב"ה, והי'[33] זה שלו' וברכה באהבה רבה ואהבת עולם כנפשכם היקרה ונפש אביכם מצפה אשרכם [ומחו'] הדבק באהנ"פ[34] באה"ר[35] ונאמנה המצפה לתשועת ד' על עם קדשו סלה.

הק' אברהם יצחק ה"ק

ואנכי מה אוסיף על ברכות אביך מר בני שליט"א, אך אומר אמן וכן יאמר נא השי"ת, ויהי' נא ברכה משולשת יחולו על ראשיכם כנפשכם ונפש א"ז[36] מצפה לישועה, שלמה זלמן הכהן

---

1. ב"ה - ברוך השם
2. המלכ"ה - דורש פענוח
3. בעה"י - בעזרת השם יתברך
4. לאוי"ט - לאורך ימים טובים
5. שליט"א - שיחיה לאורך ימים טובים אמן
6. שלו' - שלום
7. ומז"ט - ומזל טוב
8. השי"ת - השם יתברך
9. הט"ג - הטלגרמה
10. ע"ד - על דבר
11. למז"ט - למזל טוב
12. ח"ז - חודש זה
13. הבעל"ט - הבא עלינו לטובה
14. ויהי' - ויהיה
15. ש"ק - שבת קודש
16. בביה"כ - בבית הכנסת
17. בכ"ט - בכל טוב
18. הי' - היה
19. בט"ג - בטלגרמה
20. יהי' - יהיה
21. ותהי' - ותהיה
22. לשלו' - לשלום

23. לכ' - לכבוד
24. מוהרי"ס - מורנו הרב רבי שמות שמתחילים באותיות י, ס (למשל: יעקב + סנדר) - הפירוש המדויק תלוי בשם האדם
25. בד"ש - בדרישת שלום
26. מוהרי"ל - מורנו הרב רבי שמות שמתחילים באותיות י, ל (למשל: יעקב + לוי) - הפירוש המדויק תלוי בשם האדם
27. מז"ט - מזל טוב
28. לע"ע - לעת עתה
29. ע"פ - על פי
30. שאע"פ - שאף על פי
31. בכ"ז - בכל זאת
32. אי"ה - אם ירצה השם
33. והי' - והיה
34. באהנ"פ - באהבת נפש
35. באה"ר - באהבה רבה
36. א"ז - אין זה; ב"של א"ז הרב": אבי זקני

אגרות הראי"ה – כרך ד' – אגרת אקלג

תמצית האגרת

תאריך ומקום: אור ליום כ"ז אדר תרפ"ב - ירושלים **נמען:** המחותנים, הרב י"ל הוטנר והרב יהודה סגל

ברכות לחתונת בנו צבי יהודה עם חוה לאה, ותקווה שהזוג כבר בדרכו לארץ. 'ענבי הגפן בענבי הגפן'.

עיקרי הדברים

- ברכת חתונה.
- הזוג בדרכו לארץ.

נוסח האגרת עם ביאור

ב"ה[1] ירושלים אור ליום כ"ז אדר תרפ"ב[2]

שלו'[3] וברכה, מז"ט[4] ושמחה, חדות קודש, הכשר ויתרון וגילת ורון, לימי חג קדשנו, חהמ"צ[5] הבעל"ט[6] ולברכה לכבוד מחותנינו היקרים, הרב הגאון המפורסם מוהר"י[7] ליב הוטנער [אבי הכלה, חוה לאה, שנישאה לרצי"ה בוורשה בתרפ"ב] שליט"א[8]

וכב"ב[9] היקרים שליט"א, ועטרת תפארת בראשם כבוד האי סבא רבא ויקירא, הרב הגאון הגדול מו"ה[10] יהודא סג"ל[11] [סבה של הכלה, הרב יהודה סגל מוורשה; ראו (כרך ד', אגרת אסז)] שליט"א וכב"ב[12] וכא"ל[13] שליט"א. אחדשה"ט[14] באה"ר[15], ממרחקים הננו שולחים לכם את ברכותינו היוצאות מקרב לבבינו מחותנינו היקרים לשמחת כלולת בנינו היקרים, צב"י[16] וחוה לאה שליט"א. תקותנו היא שכעת כבר הזוג היקר שי'[17] הוא בדרכו דרך הקודש לבא אלינו לארץ חמדתנו היקרה השי"ת[18] ידריכם על מי מנוחות ויביאם אלינו שלמים בכל טוב, ונזכה לראות מהם ומכל צאצאינו היקרים ומכל משפחתנו, ומכל יקירנו כולם, ומכל משפחתם היקרה אשר נפתולי אלקים נפתלנו בעה"י[19] למז"ט[20] ולכט"ס[21], רב נחת, ושמחות וגיל סלה. קבלו נא יקירי לבבינו, את רגשי האהבה הנאמנים, ועומק הידידות של קשר הקודש אשר נתקשרו בחסדי השי"ת משפחותינו היקרות והמיוחסות בישראל ב"ה, והשי"ת[22] יזכור לנו חסדי אבות, ונראה את צאצאינו היקרים מגודלים כנטיעים, דורות ישרים יתברכו בכל טוב, ויהיו לשם ולתהילה ולתפארת בישראל בכל מילי דמיטב, לאוי"ט[23]. מרוב חושי בקרבי, ותגבורת רגשותי להודות לד' חסדו, על ברכתו היקרה בסגולת החן הבת היקרה, אשר ת"ל[24] בפי כל מהוללה, להיות ענבי הגפן בענבי הגפן בעה"י לחברת עולם ברב אושר לבנינו היקר והנחמד שליט"א, הנני חותם את דברי ברבבות תודות, לשם קדשו ב"ה, ותפילה על העתיד, להביאם לשלו'[25] אל הקודש ולראות לאוי"ט באשרם והצלחתם, אנן מהכא, ואתון מהתם, עד אשר נזכה מהרה להועד בהר הקודש בביאת גאולים לציון בקול אומרים הודו לד', כנה"ר[26] ונפש מחו' ידי"ע[27] ודוש"ת[28] באה"ר

אברהם יצחק ה"ק

1. ב"ה - ברוך השם
2. תרפ"ב - השנה תרפ"ב (1921/1922)

3. שלו' - שלום
4. מז"ט - מזל טוב
5. חהמ"צ - חג המצות
6. הבעל"ט - הבא עלינו לטובה
7. מוהר"י - מורנו הרב רבי שם שמתחיל באות י (כגון יעקב / יצחק / יוסף / יהודה / ישראל) - הפירוש המדויק תלוי בשם האדם
8. שליט"א - שיחיה לאורך ימים טובים אמן
9. וכב"ב - וכל בני ביתו
10. מו"ה - מורנו הרב
11. סג"ל - סגן לויה (כינוי משפחה ללויים)
12. וכב"ב - וכל בני ביתו
13. וכא"ל - וכל אשר לו
14. אחדשה"ט - אחרי דרישת שלומו הטוב
15. באה"ר - באהבה רבה
16. צב"י - צבי יהודה (בנו של הרב קוק)
17. שי' - שיחיה
18. השי"ת - השם יתברך
19. בעה"י - בעזרת השם יתברך
20. למז"ט - למזל טוב
21. ולכט"ס - ולכל טוב סלה
22. והשי"ת - והשם יתברך
23. לאוי"ט - לאורך ימים טובים
24. ת"ל - תודה לא-ל
25. לשלו' - לשלום
26. כנה"ר - כנפשו הרמה
27. ידי"ע - ידידו עוז
28. ודוש"ת - ודורש שלומו ותורתו